

Tutum Ve Türk Malları Hakkında Beyin Jimnastiği

– sahara · 25 Ekim 2017

Geçen gün mutfakta gördüğüm fırın kabı, fırın tepsisi diye adlandırılan bir mutfak aracının esinlendirmesi üzerine yazdım bu yazıyı. Bir akrabadan gönderilen kurabiyeler konmuştu ana maddesi toprak olan bu porselen kaba. Arkasındaki yazı içimi acıttı. Yazı şu:

“Made in Portugal”

Hani Portekiz'den futbolcu transfer ediyoruz. Bunu anlıyorum! Beceremiyoruz bir türlü acar futbolcu yetiştirmesini! Peki, porselen kap üretmiyor memleket fabrikaları! Ya da aynısını biz üretemez miyiz?

Sadece porselen kap mı? Hemen denebilir; AVM'lerde yüzlerce çeşit ithalat malları pazarlanıyor. Hemde ülkemizde üretilen mal ve ürünlerin aynısı. Geçen yıllar içinde hiç akla hayale gelmeyecek türde ürünler görüyoruz büyük marketlerde. İthal elma, ithal mandalina... Oysa gökkuşağının renklerine özdeş güzel yurdumuzun yedi bölgesinde de elma yetişiyor. Özellikle Akdeniz ve Ege bölgelerimiz narenciyenin anavatanı. Meyveler için döviz harcamak marifet mi?

Lise öğretmeni bir arkadaşım anlatmıştı. Yanılmayayım diye telefonla aradım. Sözlerini teyit ettirdim bir kez daha. Konu aynı; iç acıtıcı:

“Ardahan'da marketlerde Hollanda peyniri satılıyordu.” Diyordu arkadaşım.

İlkokul yıllarında önce kitaplarda okuduk. Doğu Anadolu yurdumuzda en çok büyük baş hayvan yetiştiriciliğinin yapıldığı bir bölge. Büyüdük. Bu durumu çıplak gözle de gözlemledik. Ardahan, Kars, Erzurum ve diğer doğu illerimizin yaylalarında yayılan büyük ve küçükbaş hayvan sürülerini. Hollanda nere, Ardahan nerde! Hollanda sığırlarının sütlerinin besin değeri mi daha fazla memleketimin yüksek yaylalarında yayılan sığırlarımızın sütlerinden! Böyle olamaz, olmamalı! Köy çocuğuyum. Bilirim. Yüksek yaylalarda yayılan hayvanların sütleri daha fazla yağlı ve kalitelidir rakımı düşük ovalarda yayılan hayvanların sütlerinden.

Evet, köyde doğdum. Bir çiftçi ailesinin çocuğuyum. Yurdumun tüm köylerinde olduğu gibi köyümüzde de yediden yetmişe herkes çalışırdı. Ürettirdik tüm besin maddelerini hep beraber. Dışarıdan sadece, gaz-tuz-şeker alınırdı. Ve giysi için gerekli kumaşlar vs...

Babam daha çok hayvancılığa ağırlık verir, koyun beslerdi. Köylünün koyunu bankaya yatırılmış vadesiz hesap gibidir. Paraya gereksinim olduğunda sürüden üç-beş hayvan satılıp ihtiyaç giderilebilir.

Meşakkatli iştir koyun beslemek.

Popo ıslatılmadan da balık tutulmuyor. Ve koyunculuk yapmanın çilesi çekilip zorluklara katlandığımızda aile bütçemiz fazla verirdi. Biriken para ile de toprak alırdı babam. Toprak köylünün vaz geçilmez güvencesidir.

Yerli Malı Haftası bir farklı kutlanırdı öğrencilik yıllarımda ilkokulda. Hala anımsarım. Nazilli Dokuma Fabrikasında üretilen Yerli Malı kumaş örnekleri göstermişti öğretmenimiz bizlere. Fabrika özel olarak göndermişti bu kumaşları okulumuza Yerli Malını tanısın diye çocuklarımız. Bu uygulama yurdun okulları için de geçerliydi elbette.

Öğretmenimiz aydın yüzü, içimizi ısıtan sıcak bakışlarıyla, “Bunlar Yerli Malı, bizim ülkemizdeki fabrikalarda üretildi. Yerli Malı demek Türk’ün malı demektir. Bizler Yerli Malı kullanmalıyız...” ne güzel anlatırdı Yerli Malı ile ilgili bilinmesi gereken bilgileri... Çocuk kalbimizle; fabrikalarımız var, ülkemiz gelişiyor diye anlatılmaz bir gurur duyar geleceğe ümit ve güvenle bakardık.

Öğretmenlik mesleğini icra ettiğim ilk yıllarda haftanın adı Tutum Yatırım ve Türk Malları Haftası adıyla kutlanıyordu. Ne acıdır olay şirazesinden çıktı giderayak. Hafta:

“ Yiyin efendiler yiyin, bu han-ı iştiha sizin,

Doyunca, tıksırınca, çatlayıncaya kadar yiyin!” Şiirindeki betimlenen hale dönüştü.

Günümüzde, benim güzel yurdumun güzel annelerin evlerinde hazırladığı böreklerin, pazardan aldıkları, çeşitli meyvelerin çoğu kez israfı bir biçimde okul sıralarında, öğretmen odası masalarında servis edilerek kutlanıyor adı geçen hafta.

Haftanın ilk kelimeler olan tutum ve yatırım kelimelerini irdeleyelim azıcık. T.D.K. sözlüğü şöyle tanımlıyor tutum ve yatırım sözcüklerini:

Tutum: Aşırı harcamalardan sakınma, iktisat, ekonomi.

Tutulmuş yol, davranış.

Yatırım: Parayı gelir getirici, taşınır ya da taşınmaz bir mala yatırma.

Ulusal ekonominin ya da ticaret kuruluşunun üretim ve sunu gücünü artırıcı nitelikte olan aktif değerlerine yapılan yeni eklemeler.

Tutum kelimesini ben de örneklerle şöyle tanımladım yıllarca sınıflarımda. Zamanımızı, enerjimizi, araç-gereçlerimizi ve de paramızı gelişi güzel değil de yerli yerinde harcamaktır tutumlu olmak.

Bu tanımları bir cümle ile şöyle okumak olası. Aile ve hükümet olarak israftan sakınıp paramızı gelir

getirici, istihdam artırıcı işlere yatırmak gerekir.

Hükümetler ve halk olarak bu konularda karnemiz niye kırık notlarla dolu. Öz eleştiri yapalım. Nato'ya girdik. Sam Amca'nın himmetine sığındık. Amcamızı amca bildik. Gevşedik. Savunma sanayimize yetesiye önem veremedik. Amcamızı bilmem şimdilerde tanıyabildik mi?

Yıllarca AB'nin kapısında bekledik. Avrupa Birliğine girsek sanki güneş bir farklı doğacaktı ülke ufkundan. İnsanımız Alamanya'ya! gidip kısa sürede dövizlerle geri dönecek! Ülkenin artık "yetmiş sente" muhtaç duruma hiç düşmeyecekti...

Bir şair siyasetçimiz vardı. Onlar ortak biz pazarız (Ortak Pazar AB'nin eski adı) mealinde sözler etmişti yıllar önce. O sözlerin geçerliliğini umarım şimdi daha iyi anlıyoruz. Adamlar bizi aralarına almıyorlar. Sürekli ipe un sarıyorlar! Bu yargıya iyice inandım.

AB'ye girmek için önümüze koydukları koşullarının içinde hiç denmiyor; okullarınızdaki eğitim sistemini düzeltin... Bizde dershanecilik yok sizde niçin var? Bizler taşımacılık işlerinde çoğunlukla demir ve deniz yollarını kullanıyoruz... Sizde öyle yapın!..

Ne yaptı hükümetlerimiz! Tutup adamlarla Gümrük Birliği antlaşması imzaladılar. Bu antlaşmanın koşulların zorlamasıyla üçüncü ülkelere ihracatımızda sıkıntılar yaşıyor. Ve Avrupa malları pazarlarımızı cebren değil de hile ile işgal ediyor.

Günümüzde neler yapıyoruz halk ve hükümet olarak? Okullarımızda tutum konusunda yetesiye eğitim verilmiyor. Halk olarak aşırı tüketim toplumu olduk. Ürettiğimizden, kazandığımızdan fazla harcıyoruz. Yöneticilerimizin durumu ortada. En pahalı makam araçları. Dolgun ücretler...

Aile ve hükümet bütçelerimiz açık veriyor. Aile bütçesi denk gelmeyince aile içi sorunlar ortaya çıkıyor doğallıkla. Boşanmalar, cinayetler... çığ gibi büyüyor. Hükümet bütçesi açık verince de açıklar borçla kapatılıyor. Zaman geliyor alınan borç paralar borçların faizini ancak karşılıyor. Ülke borç batağına iyice saplanıyor. Yeni iş alanları açmaya sermaye yeterli gelmiyor. Ülkede işsizlik alıp başını gidiyor.

Bu kısır döngü böyle devam eder ürettiğimizden fazla harcama alışkanlığımızı sürdürürsek ülkede iç barışı, huzuru sağlayamayız. Biz üretmezsek eloğlunun ürettiği mallar pazarlarımızı işgal eder. Giderek ülkede hiç duymadığımız beka sorunu ortaya çıkar. Son söz olarak ayağımızı yorgana göre uzatmayı yurttaşlar ve hükümetler olarak artık yaşamımıza katmalıyız.